

ظرفیت ها و ضرورت های بسیج برای تامین اقتدار ایران در جهان

بسیج طی سال های پس از انقلاب با حضور در جبهه های دفاع مقدس و عرصه های خدمت رسانی نقشی غیرقابل انکار در ارتقای جایگاه منطقه ای و جهانی کشور داشته است؛ نیرویی که به گفته برخی کارشناسان ضمن حفظ ماهیت انقلابی و اهداف اصیلش با تغییر در دستورهای کار و برنامه های خود می تواند پشتوانه حرکت کشور به سوی اقتدار جهانی باشد.

بسیج طی سال های پس از انقلاب با حضور در جبهه های دفاع مقدس و عرصه های خدمت رسانی نقشی غیرقابل انکار در ارتقای جایگاه منطقه ای و جهانی کشور داشته است؛ نیرویی که به گفته برخی کارشناسان ضمن حفظ ماهیت انقلابی و اهداف اصیلش با تغییر در دستورهای کار و برنامه های خود می تواند پشتوانه حرکت کشور به سوی اقتدار جهانی باشد.

امام خمینی (ره) سی و هفت سال پیش در چنین روزی (پنجم آذرماه) فرمان تشکیل بسیج مستضعفین را صادر کرد. در این سال ها، حضور و نقش پررنگ بسیج در حوزه های گوناگون اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و علمی از توانمندی، ظرفیت و نقش آفرینی موثر این نهاد در عرصه های داخلی و خارجی حکایت دارد. به رسم هر سال روزهای هفته بسیج با عنوان هایی نامگذاری می شود؛ «بسیج، انقلابی گری و اقتدار جهانی» عنوان ششمین روز از هفته بسیج است. در این پیوند، کارشناسان فرهنگی و سیاسی بر این باورند که بسیج مردمی نقش غیرقابل انکاری در تقویت اقتدار جهانی جمهوری اسلامی ایران ایفا کرده است که از این پس نیز با برنامه ریزی و مدیریت دقیق تر و همچنین گسترش روحیه انقلابی گری، می توان از ظرفیت های سیاسی و فرهنگی بسیج در راستای افزایش اقتدار کشور در عرصه منطقه ای و بین المللی سود جست.

** معرفت شناسی بسیج و روحیه انقلابی گری

«عباسعلی رهبر» مدرس جامعه شناسی سیاسی و عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی در گفت و گو با گروه پژوهش و تحلیل خبری ایرنا، به تبیین روحیه انقلابی گری پرداخت و گفت: روحیه حاکم بر یک جامعه، مبنای آن جامعه است. همانگونه که در نظام لیبرالیستی، روحیه سرمایه داری مبنای آن به شمار می رود، روحیه انقلابی نیز در نظام جمهوری اسلامی ایران وضعیتی مبنایی دارد و یک روحیه اصیل و تاثیرگذار در فضای جمهوری اسلامی ایران است. این روحیه مبتنی بر معناگرایی، خردگرایی و دشمن شناسی است. بسیج در زمان انقلاب متولد شد، رشد کرد و فراز و نشیب هایی را شاهد بود به همین دلیل شناخت بسیج به گسترش روحیه انقلابی که ضامن تداوم جمهوری اسلامی ایران است، کمک خواهد کرد. اگر روحیه انقلابی را از جمهوری اسلامی ایران بگیریم، چیزی غیر از یک نام باقی نخواهد ماند.

به گفته این مدرس جامعه شناسی سیاسی، مفهوم انقلابی گری زمانی معنا می یابد که عقل گرایی، معنویت گرایی و شناخت زمان و مکان در کنار آن مطرح می شود. در حوزه معرفت شناسی بسیج می توان به سه نکته باور، توجه پذیری و صدق پذیری اشاره کرد. با این نگاه، بسیج، مردمی ترین مقاومت یک ملت به شمار می رود. به گفته مقام معظم رهبری، بسیجی متعلق به قشر و گروه خاصی نیست، بسیج به کل مردم ایران اختصاص دارد. در بسیج، با مفهومی به نام «انگاره انسان فضیلت مند ایرانی متدین» روبرو می شویم. به این معنا که دیگر ادیان و آزادمدان و بزرگان نیز می توانند در این فضا جای گیرند. رهبر ادامه داد: ولایتمداری و قانونمندی از شاخصه های اصلی بسیج است. اخلاص نیز از دیگر ویژگی های یک بسیجی است. بسیجی خود را وامدار گروه، حزب، جریان های سیاسی، افراد و اشخاص نمی کند و به دلیل همین اخلاص، به تعبیر حضرت امام (ره) بسیجی گمنام است، یعنی دنبال نام و نشان نیست. عمل به هنگام و لحظه شناسی در دایره ولایتمداری و قانونگرایی هم خصوصیتی جدایی ناپذیر از یک بسیجی است. به طور قطع در جایی که قانون شکسته شود و حریم ولایت مورد تعدی قرار گیرد، بسیج جایگاهی نخواهد داشت.

«پرویز کرمی» فعال فرهنگی و دبیر ستاد توسعه فرهنگ علم، فناوری و اقتصاد دانش بنیان هم در گفت و گو با پژوهشگر ایرنا گفت: یکی از گرانیگاه های فعالیت بسیج، مبارزه با چالش های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی است. در این زمینه، می توان با اطلاع و برنامه ریزی از پیش تعیین شده ای بسیج را وارد حوزه هایی سیاسی و اقتصادی کشور کرد و از توانایی و ظرفیت های موجود در بسیج مردمی سود جست و شاهد ثمرات و خیرات بسیاری در این حوزه بود.

به گفته کرمی، شاید نمونه های عینی حضور بسیج را در جنگ و دفاع مقدس بتوان دید. بسیج با تیزبینی و هشیاری حضرت امام (ره) شکل گرفت و یکی از درخشان ترین صحنه ها را برای ایران اسلامی آفرید. پس از آن در برهه های گوناگون مسوولان کشور از توان و ظرفیت بسیج در موضوع های مختلف مانند سازندگی، سلامت و سیاست بهره گرفتند تا جایی که همراهی و همکاری بسیج و کسب موفقیت در برخی عرصه ها، مورد توجه جهانی قرار گرفت.

این فعال فرهنگی بر این باور است: روحیه بسیجی در جامعه نه تنها کاهش نیافته بلکه بیشتر هم شده است. برای نمونه در روزهای اربعین حضور جوانان در صحنه های دینی و فرهنگی همانند حضور بسیج در دوره دفاع مقدس و اثبات اقتدار ایران مشاهده می شود.

**** ضرورت های پشتوانگی بسیج برای حرکت به سوی اقتدار جهانی**

کرمی در ادامه گفت وگویی خود درباره کارکردهای بسیج در تامین زمینه های اقتدار جهانی ایران اظهار کرد: اگرچه نقش بسیج همواره در عرصه های داخلی و خارجی پررنگ بوده است اما هنوز به حضور پرثمر بسیج در جامعه نیاز داریم و لازم است این حضور یادآوری و دیده شود. بسیج باید از راه های گوناگون در داخل و صحنه های خارجی معرفی شود. برای این معرفی نیز نیاز به فرهنگ سازی داریم.

کرمی دبیر ستاد توسعه فرهنگ علم، فناوری و اقتصاد دانش بنیان تاکید کرد: باید مراقب باشیم و مطالعه کنیم تا جامعه به سمت بی اخلاقی و کم رنگ شدن اخلاق ایرانی اسلامی سوق نیابد. باید نشردهنده اخلاق، انسانیت و معنویت در داخل و صحنه های خارجی بود. برای رسیدن به این هدف باید خصایص و جایگاه بسیج را در جامعه پررنگ ساخت. بسیج نیز باید بیش از پیش وارد عرصه های داخلی و خارجی شده و برای شبکه های اجتماعی تولید محتوا کند. اینگونه نباشد که تنها در هفته بسیج یاد آن بیافتیم بلکه در طول سال و در همه عرصه های گوناگون اعم از اجتماعی، سیاسی و فرهنگی در داخل و خارج به ظرفیت های بسیج مردمی توجه کنیم.

همچنین، رهبر در ادامه گفت وگویی خود نقش بسیج در اقتدار جهانی را تشریح کرد. وی به پژوهشگر ایرنا گفت: داده های یک تحقیق دانشگاهی و علمی درباره نقاط قوت و ضعف و فرصت و تهدیدهای جمهوری اسلامی، نشان می دهد که برآیند قوت و فرصت بسیار بیشتر از تهدیدها و ضعف ها است. با توجه به شرایط منطقه ای و بین المللی ظرفیت های کیفی برای ایران وجود دارد. با توجه به جایگاه جمهوری اسلامی ایران در منطقه می توان از قوت ها و فرصت ها استفاده کرد و به قدرت فعال و موثر در عرصه بین الملل تبدیل شد.

به گفته عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی، دستیابی به این قدرت نیاز به تغییر در برنامه دارد. به عبارت دیگر، اگر برآیند اقتدار درونی و بیرونی نظام مبتنی بر تغییر باشد، به سمت نقاط قوت حرکت خواهیم کرد و فرصت های بیشتری در این مسیر حاصل خواهد شد.

رهبر برای روشن تر شدن مفهوم تغییر، به چهار نوع از آن اشاره و تصریح کرد: تغییر تطبیقی، تغییر برنامه، تغییر هدف و تغییر در جهت گیری های بین المللی، انواع تغییر است. آنچه در نظام جمهوری اسلامی ایران اهمیت دارد، تغییر در برنامه است، نه تغییر در هدف و رویکرد. به همین دلیل، جمهوری اسلامی ایران با هر دولتی که روی کار آمده است، تغییر را اساس برنامه ها قرار داده است، به این معنا که قطب نمای انقلاب اسلامی و قطب نمای کیفی نظام جمهوری اسلامی ایران همراستا حرکت کرده اند.

این مدرس دانشگاه، نمونه بارز تغییر در برنامه ها را تحول سیاست هسته ای جمهوری اسلامی ایران عنوان کرد و گفت: اقتدار درونی را می توان در سیاست هسته ای جمهوری اسلامی ایران دید. نظام جمهوری اسلامی ایران با لحظه شناسی توانست گزینه های تسلیم را کنار گذارد و با منطق خود روی خط انقلابی گری و فرهنگ بسیجی، تعامل سازنده را انتخاب کند. به عبارت بهتر، جمهوری اسلامی ایران با منطق تفکر انقلابی خود، میان تقابل بازدارنده، تسلیم بازنده و تعامل سازنده، تعامل سازنده را انتخاب کرد.

رهبر افزود: در منطق انقلابی همیشه تغییر در برنامه ها وجود دارد. تفکر بسیجی تفکر قابل انعطاف در برنامه است و در عین حال که بر اصل و هدف پافشاری کرده، دشمن شناسی نیز می کند. شناخت دشمن، راهبردهای آن و پیش بینی اقدامات آینده می تواند به نظام جمهوری اسلامی ایران کمک کند تا در تور دشمن گرفتار نشود.